

RAPORT PŁACOWY POLSKA I ŚWIAT

DR MICHAŁ TOMCZYK

ZWIĄZEK PRZEDSIĘBIORCÓW I PRACODAWCÓW

WARSZAWA, GRUDZIEŃ 2014

"PRACOWNIK NIE JEST WINIEN SWEMU PRACODAWCY SŁUŻALCZOŚCI
I POSŁUSZEŃSTWA.

JEST MU JEDYNIE WINIEN USŁUGĘ, ZA KTÓRĄ OTRZYMUJE ZAPŁATĘ,
BĘDĄCĄ NIE ŁASKĄ, LECZ ZASŁUŻONYM WYNAGRODZENIEM."

LUDWIG VON MISES

Spis treści

Wstęp	4
1. Ranking zarobków na świecie.....	5
2. Płaca minimalna w Polsce	7
3. Dynamika płac w sektorze prywatnym i publicznym.....	10
4. Wynagrodzenia w Polsce	12
5. Zarobki według branż.....	14
6. Wynagrodzenia według wielkości firmy	17
7. Wynagrodzenia według stanowisk	19
8. Wynagrodzenia w sektorze publicznym	21
9. Wynagrodzenia zarządu spółek giełdowych w Polsce.....	24
9.1 Wynagrodzenia prezesów spółek giełdowych w Polsce.....	26
9.2. Wynagrodzenia członków zarządów banków notowanych na GPW w 2013 roku	28
10. Wynagrodzenia prezesów spółek giełdowych na świecie	29
11. Konkluzja.....	30

Wstęp

W 2013 roku płace rosły znacznie szybciej w krajach rozwijających się niż w USA czy Europie. W krajach latynoamerykańskich średnio tempo wzrostu wynagrodzeń wynosiło 10,8%, podczas gdy w państwach strefy euro zaledwie 3,6%. Pamiętać należy także o inflacji, która zwłaszcza w krajach Ameryki Łacińskiej mocno ogranicza realny wzrost zarobków. Dobrym przykładem są Argentyna i Wenezuela, gdzie pomimo pozornie wysokiego wzrostu wynagrodzeń, realna siła nabywcza ludności nie ulega dużym zmianom, z uwagi na wyjątkowo wysoką inflację, sięgającą nawet 25% (według danych niezależnych ekspertów). Warto odnotowania jest również, iż wynagrodzenia amerykańskiej klasy średniej, niegdyś najwyższe na świecie, rosną obecnie znacznie wolniej niż w Europie Zachodniej czy Kanadzie. Nie można tego jednak powiedzieć o dochodach prezesach największych amerykańskich spółek giełdowych, które również w 2013 roku utrzymywały się na bardzo wysokim poziomie.

W Polsce, realna wartość wynagrodzeń systematycznie rośnie, jednakże nadal daleko nam pod tym względem do mieszkańców Europy Zachodniej. Według obliczeń Eurostatu przeciętny Polak zarabia ok. 3,9 tys. złotych brutto, podczas gdy Niemiec lub Brytyjczyk blisko 14 tys. Według danych NBP presja płacowa jest nadal niska.

Jak podaje Główny Urząd Statystyczny przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gospodarce narodowej w 2013 roku wyniosło 3 650 zł (wobec 3 521 zł w 2012 roku). W ciągu minionej dekady przeciętne wynagrodzenie wzrosło o 1 449 zł. Należy jednak pamiętać, iż powyższe dane nie uwzględniają inflacji, a więc nie odzwierciedlają realnego wzrostu płac. W 2013 r. wzrost przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń nominalnych brutto w sektorze przedsiębiorstw był wolniejszy niż rok wcześniej, jednakże przy niewielkim wzroście cen konsumpcyjnych, zwiększyła się siła nabywcza płac, podczas gdy w 2012 roku obserwowano ich niewielki spadek.

Tradycyjnie najwyższymi zarobkami mogą poszczycić się mieszkańcy województwa mazowieckiego, jednak należy zauważyć, że największy wpływ na ten wynik ma Warszawa, gdzie średnie zarobki wychodzą daleko poza przeciętną i wynoszą ok 6 tys. brutto miesięcznie. Podobnie jak w poprzednim roku najwyższe zarobki odnotowano w branży IT. Najmniej zarabiają natomiast zatrudnieni w kulturze i sztuce. Mediana wyniosła tutaj zaledwie 3 000 zł. Choć są regiony, jak chociażby małopolska, w których zarabia się jeszcze mniej – 2 500 zł.

1. Ranking zarobków na świecie

Szybki wzrost gospodarczy i wysoka inflacja przekładają się zazwyczaj na wzrost płac. Przykładowo, w Chinach zanotowano w ostatnim czasie dwukrotnie szybszy wzrost średniego wynagrodzenia niż chociażby w USA. Jeżeli ten trend się utrzyma należałoby oczekiwać, iż pod względem siły nabywczej chińscy pracownicy będą cieszyli się lepszą pozycją niż ich amerykańscy koledzy.

Wysokim wzrostem wynagrodzeń poszczycić się mogą także kraje latynoamerykańskie - średnio aż 10,8%¹. A w niektórych państwach, jak na przykład w Argentynie czy Wenezueli, w 2013 roku, płace zwiększyły się o około 25%. Podobny trend przewidywany jest również w tym roku. Dla porównania, w USA oraz Kanadzie w 2013 roku odnotowano wzrost na poziomie zaledwie 3%.

Nieco lepiej wygląda sytuacja w Europie. W niektórych krajach dochody ludności zwiększyły się nawet o 8%, choć ogólna średnia dla całej strefy euro wygląda już nieco gorzej – 3,6%. Na wynik ten wpływa bez wątpienia nadal odczuwalne spowolnienie gospodarcze oraz fakt, iż w niektórych państwach, jak Grecja czy Irlandia płace w wielu sektorach uległy zamrożeniu.

Jeżeli chodzi o rejon Azji i Pacyfiku wysoki wzrost wynagrodzeń, poza Chinami o których była już mowa, odnotowano w Pakistanie, Indiach oraz Wietnamie (ok. 13%). Z kolei na Bliskim Wschodzie oraz Afryce wynagrodzenia zwiększyły się średnio o 4,7%, przy czym najwyższy wskaźnik odnotowano w Arabii Saudyjskiej, Nigerii oraz Egipcie, a najniższy w Izraelu.

Powyższe dane nie uwzględniają wzrostu inflacji, a więc rzeczywistego wzrostu płac i siły nabywczej. Warto chociażby zaznaczyć, iż pozornie wysoki wzrost wynagrodzeń w Wenezueli wypada znacznie słabiej w zestawieniu z wysoką inflacją, która pozostaje jedną z największych bolączek tamtejszej gospodarki. W efekcie w ubiegłym roku odnotowano spadek siły nabywczej ludności. Podobnie wygląda sytuacja w Argentynie, gdzie oficjalne dane dotyczące inflacji są zdaniem wielu niezależnych ekonomistów mocno zaniżone. Wedle oficjalnych informacji wynosi ona 10,5 %, jednak eksperci wskazują, iż w rzeczywistości może ona sięgać nawet 25%.

Podobnie należałoby oceniać realny wzrost wynagrodzeń w Europie, który po uwzględnieniu inflacji, w takich państwach jak Austria, Finlandia, Holandia, Rumunia czy Hiszpania może sięgać zaledwie 1%. Na tym tle zaskakująco dobrze wypada Ukraina, gdzie z uwagi na wyjątkowo niską inflację (bliską zero, według Międzynarodowego Funduszu Walutowego), podwyżki średnich płac sięgnęły 9,3%.

Warto również wspomnieć, iż wzrost wynagrodzeń w niektórych państwach ulega sporym wahaniom, w zależności od sektora. Przykładowo w Wietnamie różnica pomiędzy medianą wynagrodzeń w sektorze z najwyższym i najniższym wzrostem wynagrodzeń sięga niecałych 4%. Podczas gdy w Wielkiej Brytanii wzrost na poziomie 3% notowany jest we wszystkich sektorach.

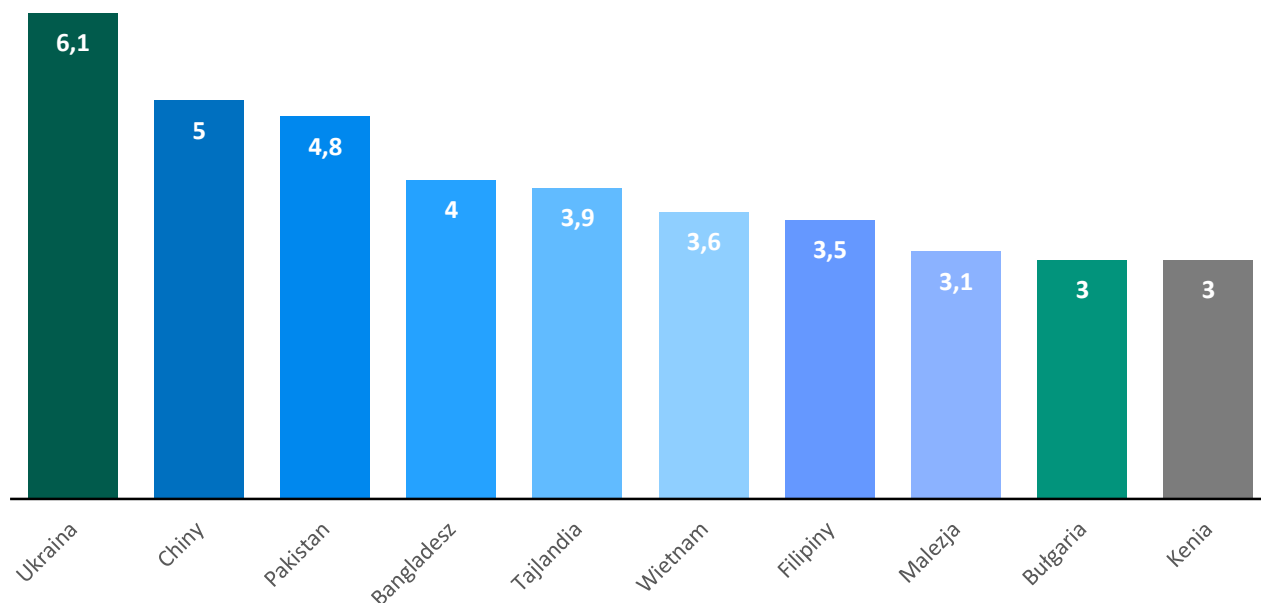
¹ Większość danych przedstawionych w tej części raportu przytoczonych za ECA International Salary Trends Survey 2013/2014

Powyższy trend widoczny jest wyraźnie w zestawieniu państw wysoko rozwiniętych z rozwijającymi się. W przypadku tych ostatnich w niektórych sektorach, jak transport i logistyka mediana wynagrodzeń jest wyraźnie niższa w porównaniu do pozostałych branż i ogólnej średniej dla całej gospodarki. Przynajmniej po części jest to związane z rosnącymi kosztami energii w połączeniu ze spadkiem poziomu światowej wymiany handlowej.

Ciekawych informacji dostarcza nam również raport, przygotowany wspólnie przez ekspertów z grupy LIS (Luxemburg Income Study Database) oraz analityków należącej do dziennika *New York Times* platformy internetowej Upshot. Wedle opublikowanych danych od pewnego czasu możemy wyraźnie zauważyć zmiany na pozycji lidera, jeżeli chodzi o średnie zarobki w różnych grupach społecznych. Zgodnie z opublikowanymi danymi wynagrodzenia amerykańskiej klasy średniej, niegdyś najwyższe na świecie, rosną obecnie znacznie wolniej niż w Europie Zachodniej czy Kanadzie.

W Polsce, realna wartość wynagrodzeń systematycznie rośnie, jednakże nadal daleko nam pod tym względem do mieszkańców Europy Zachodniej. Według obliczeń Eurostatu przeciętny Polak zarabia ok. 3,9 tys. złoty brutto, podczas gdy Niemiec lub Brytyjczyk około 14 tys. zł. Podobnie jak w poprzednich latach kraje Europy Środkowo-Wschodniej powoli doganiają poziom wynagrodzeń na Zachodzie. Procentowy wzrost płac jest nawet szybszy, choć – jak wspomniano wyżej – daleko nam jeszcze do naszych zachodnich sąsiadów. Nie należy także obawiać się, że przez wzrost przeciętnego wynagrodzenia polska gospodarka stanie się mniej konkurencyjna. Wydajność pracy rośnie bowiem szybciej niż płaca². Na koniec 2014 roku eksperci przewidują realny wzrost wynagrodzeń w skali światowej na poziomie 1,8%, a więc nieco niższym niż w całym 2013 roku, wynoszącym 2%.

WYKRES 1. Wzrost wynagrodzeń w wybranych państwach na świecie w 2013 roku w %.

Źródło: Opracowanie ZPP na podstawie *International Business Times*.

² Ibidem.

2. Płaca minimalna w Polsce

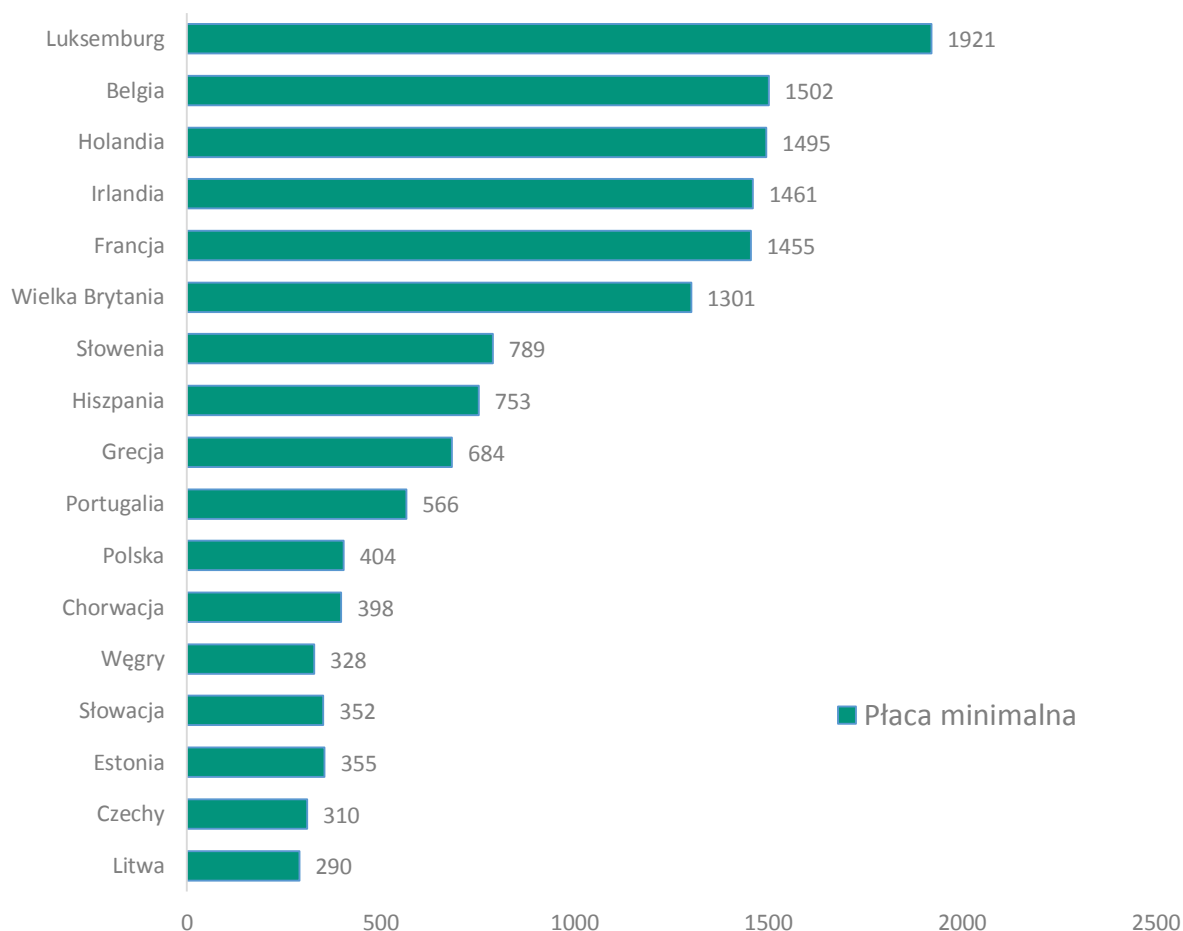
Płaca minimalna to określona ustawowo kwota wynagrodzenia, poniżej której nie można opłacać pracownika zatrudnionego na pełen etat. O jej wysokości decyduje rząd po konsultacji z partnerami społecznymi (w ramach Komisji Trójstronnej). Od 2014 roku pensja minimalna w Polsce wzrosła o 80 złotych brutto i wynosi obecnie 1 680 złotych brutto. Oznacza to wzrost o 80 zł w stosunku do roku poprzedniego. Po odliczeniu składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne oraz zaliczki na podatek dochodowy najmniej zarabiający otrzymywali 1237,20 zł. Wyższa płaca minimalna oznacza, że wyższe są także inne powiązane z nią świadczenia. Wyższe są również wynagrodzenie za czas przestoju w firmie, które nie mogą być niższe od wysokości minimalnej pensji. Zgodnie z ustawą, kolejny rok powinien przynieść podwyżkę o ok. 5%. Związki zawodowe od lat postulują podwyższenie płacy minimalnej do poziomu 50% przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej. Powinno zatem wynosić około 2 tysięcy złotych brutto. Obecnie stanowi ona około 46 % przeciętnego wynagrodzenia, mieszcząc się tym samym w europejskiej średniej. Zdaniem związkowców minimalne wynagrodzenie w 2015 roku nie powinno być niższe niż 1 797 zł brutto, czyli 1 318 zł netto. Są oni zdania, iż obecny poziom płacy minimalnej prowadzi do nadmiernego wyzysku.

Z najnowszego opracowania Sedlak & Sedlak wynika, że spośród 28 krajów Wspólnoty jesteśmy na 12. miejscu pod względem nominalnej wartości płacy minimalnej wyrażonej w euro, wynoszącej obecnie 393 euro.

Niższe wynagrodzenie minimalne niż w Polsce obowiązuje:

- w Chorwacji - 372 euro;
- na Słowacji - 338 euro;
- na Węgrzech - 335 euro;
- w Estonii - 320 euro;
- w Czechach - 312 euro;
- na Litwie - 290 euro;
- na Łotwie - 287 euro;
- w Bułgarii - 159 euro;
- w Rumunii - 158 euro.

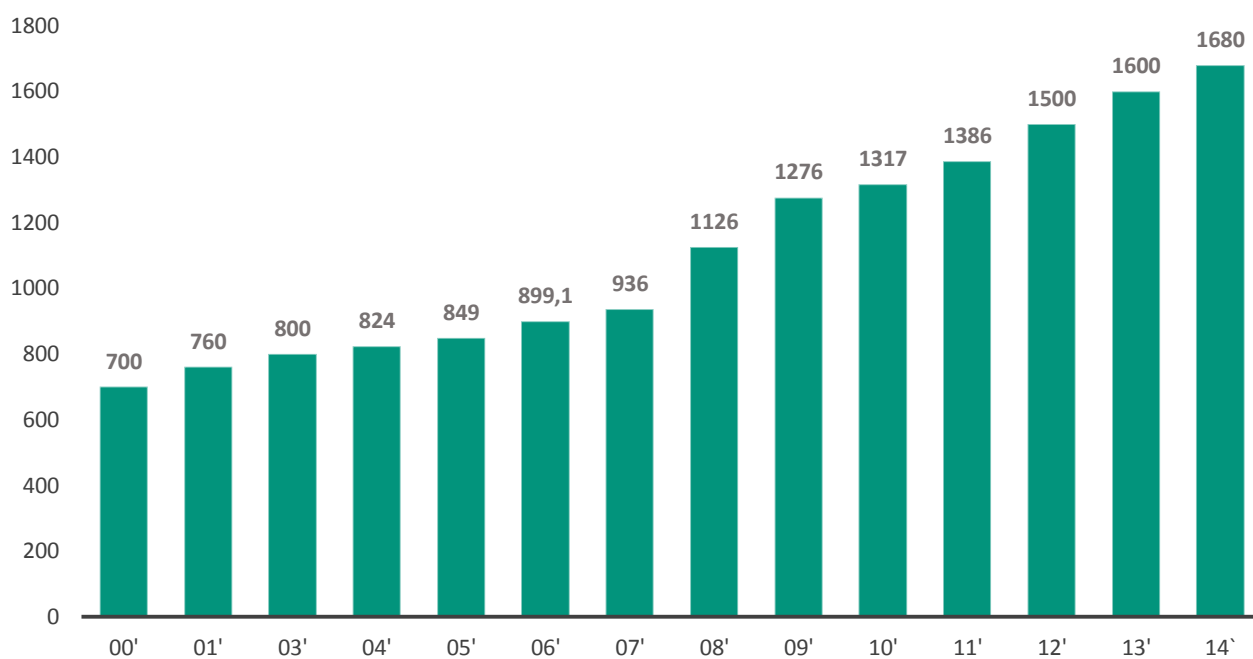
Należy jednak pamiętać, że nie wszystkie kraje zostały ujęte w zestawieniu z uwagi na wspomniany brak ustawowo ustalonej płacy minimalnej. Wynagrodzenie minimalne reguluje **21 krajów Unii Europejskiej**. Wysokość płacy minimalnej ustalana jest z partnerami społecznymi lub ustawowo. Liderem zestawienia, podobnie jak w poprzednich latach jest Luksemburg. Według danych Eurostat minimalna pensja wynosi tam 1921 euro. Tuż za nim plasuje się Belgia ze stawką 1502 euro oraz Holandia z minimalnym wynagrodzeniem na poziomie 1495 euro.

WYKRES 2. Minimalne płace w Europie 2014 (brutto w euro).

Źródło: Opracowanie ZPP na podstawie danych Eurostat.

Analizując dynamikę wzrostu płacy minimalnej w ostatnich latach, należy podkreślić wysoki, procentowy wzrost wynagrodzeń. Nawet czasy kryzysu nie spowolniły tempa wzrostu nominalnej płacy minimalnej w wielu państwach, włączając w to również Polskę. Co więcej, od 2004 roku mamy w Polsce do czynienia z nieustannym wzrostem dynamiki wynagrodzenia minimalnego, co wyróżnia nas na tle pozostałych państw unijnych. Nie zmienia to jednak faktu, iż związkowcy oraz pracodawcy od lat nie mogą dojść w tej kwestii do porozumienia. Wstępna propozycja wysokości płacy minimalnej ustalana jest w oparciu o prognozowaną na kolejny rok wysokość wzrostu cen (inflacja) oraz - jeśli płaca minimalna jest niższa od połowy wysokości średniej krajowej - również o dwie trzecie realnego wzrostu gospodarczego. Wzrost płacy minimalnej może być zatem wyższy od przyjętego w ustawie minimum. Zależy to jednak od stanu całej gospodarki. Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej zaproponowało, aby płaca minimalna w **2015** roku została ustalona na poziomie 1750 zł, a więc nieco więcej niż wynika to z zapisów ustawowych (1731 zł brutto).

WYKRES 3. Wysokość płacy minimalnej w Polsce w latach 2000-2014.

Źródło: Opracowanie ZPP na podstawie danych GUS.

3. Dynamika płac w sektorze prywatnym i publicznym

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gospodarce narodowej wyniosło w 2013 roku 3650 zł. Było zatem nieco wyższe niż w roku poprzednim, kiedy to wynosiło 3521 zł. W ciągu minionej dekady przeciętne wynagrodzenie wzrosło o 1449 zł. Należy jednak pamiętać, iż powyższe dane nie uwzględniają inflacji, a więc nie odzwierciedlają realnego wzrostu płac.

W 2013 r. wzrost przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń nominalnych brutto w sektorze przedsiębiorstw był wolniejszy niż w poprzednim roku, jednakże przy niewielkim wzroście cen konsumpcyjnych, zwiększyła się siła nabywcza płac (o 2,0%), podczas gdy w 2012 roku obserwowano ich niewielki spadek.

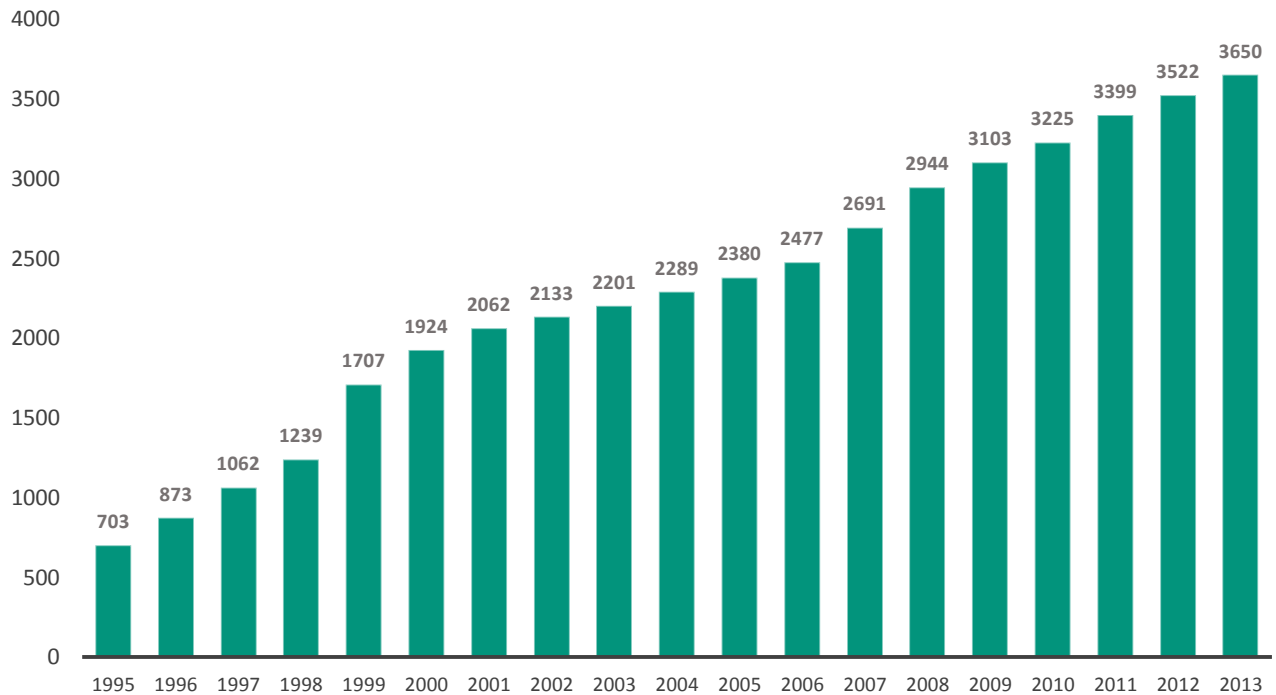
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw³ w 2013 r. ukształtowało się na poziomie 3837,20 zł i było o 2,9% wyższe niż przed rokiem (wobec wzrostu o 3,4% w 2012 r.). Wzrost odnotowano we wszystkich sekcjach, w tym największy w administrowaniu i działalności wspierającej (o 5,3%), zakwaterowaniu i gastronomii (o 5,1%) oraz wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 5,0%). W najmniejszym stopniu wzrosły wynagrodzenia w budownictwie (o 0,7%) oraz górnictwie i wydobywaniu (o 1,5%).

Siła nabywcza przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2013 r. zwiększyła się w porównaniu z poprzednim rokiem o 2,0% (wobec spadku o 0,2% w 2012 r.). W grudniu 2013 r. przeciętna miesięczna płaca realna brutto była wyższa w skali roku o 2,1% (podczas gdy w grudniu 2012 r. pozostała na poziomie podobnym do notowanego rok wcześniej).

Zgodnie z danymi opublikowanymi przez GUS wzrost przeciętnych wynagrodzeń nominalnych w sektorze przedsiębiorstw w okresie styczeń – wrzesień 2014 był wyższy niż przed rokiem, choć w trzecim kwartale nieco zwolnił. Niska inflacja korzystnie oddziaływała na dynamikę siły nabywczej płac oraz świadczeń emerytalno - rentowych.

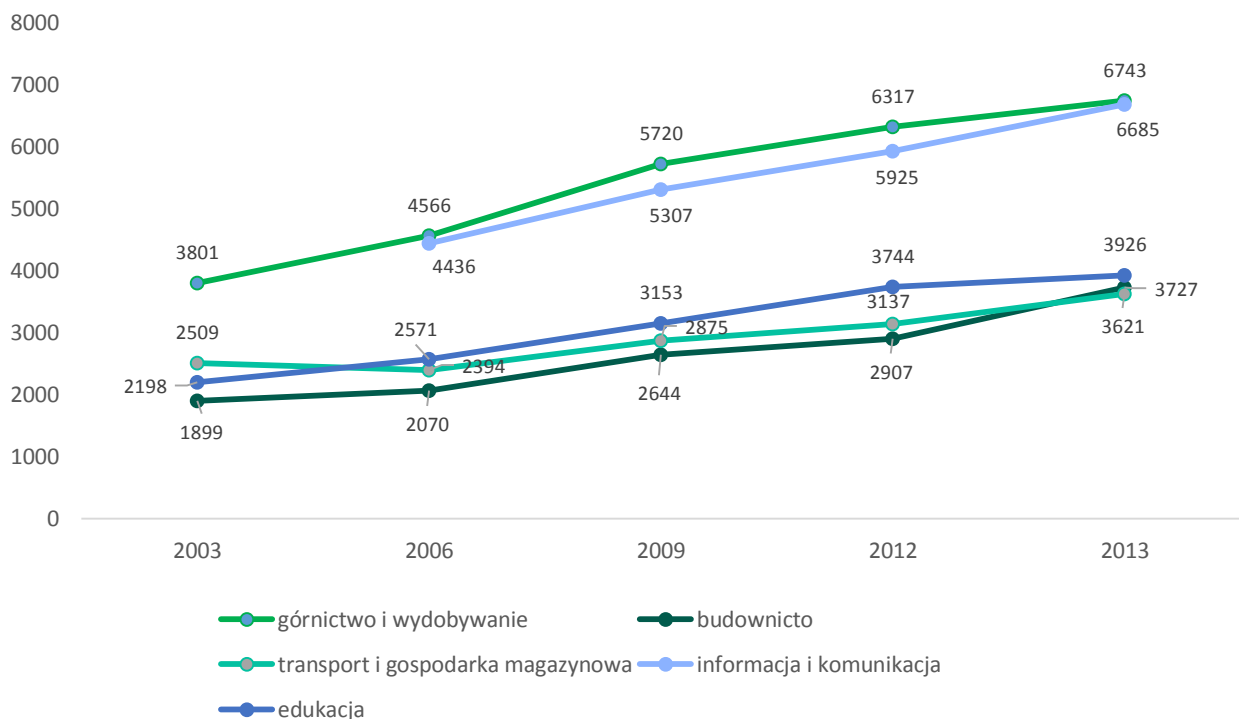
³ W jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

WYKRES 4. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w gospodarce narodowej.

Źródło: Opracowanie ZPP na podstawie danych GUS.

WYKRES 5. Zmiany przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto w wybranych sekcjach gospodarki narodowej w latach 2003-2013 (brutto w zł).

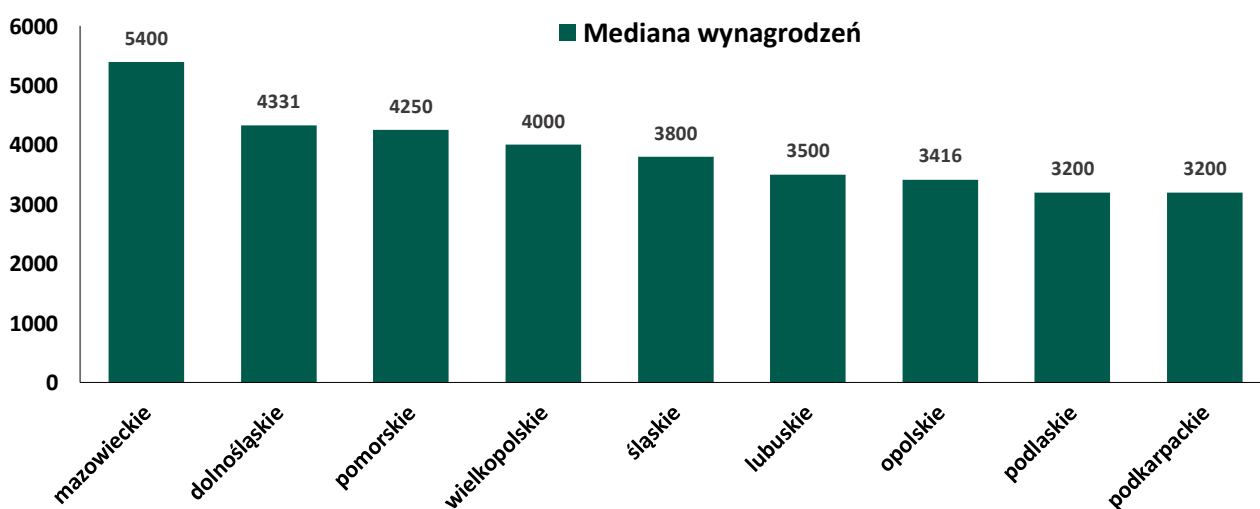
Źródło: Opracowanie ZPP na podstawie danych portalu wynagrodzenia.pl oraz danych GUS.

4. Wynagrodzenia w Polsce

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gospodarce narodowej w 2013 roku wynosiło 3650 zł brutto. Podobnie jak w ubiegłych latach widać wyraźną różnicę między zarobkami w sektorze publicznym – 4239,36 zł (wzrost o 3,2%) i prywatnym 3466,90 zł (wzrost odpowiednio o 3,7%). Według danych z Ogólnopolskiego Badania Wynagrodzeń (OBW), opublikowanych przez firmę Sedlak & Sedlak, w 2013 roku najlepiej, podobnie jak w latach ubiegłych, zarabiali pracujący w województwie mazowiecki. Mediana wynagrodzeń dla tego regionu wyniosła 5400 zł⁴. Dalej w kolejności uplasowało się województwo dolnośląskie, pomorskie i wielkopolskie. Z kolei na najniższe zarobki mogą narzekać mieszkańcy województwa warmińsko-mazurskiego, dla których mediana wyniosła 3150 zł.

Wysokość wynagrodzenia w Polsce rośnie również proporcjonalnie do wielkości danego miasta. Płace w ośrodkach miejskich liczących 75 - 100 tys. mieszkańców były o 43% niższe niż zarobki w stolicy, liczącej ponad 1 mln mieszkańców. Najgorzej zarabia się w miejscowościach, zamieszkiwanych przez 10 - 25 tys. osób – mediana wynosi tutaj 3300 zł. Na nieco wyższe wynagrodzenie mogą liczyć mieszkańcy miast powyżej 100 tys. osób – 3780 zł. Wynagrodzenia uzależnione są również od wykształcenia. Według danych OBW zarówno w dużych jak i małych miastach wynagrodzenia rosły wraz z poziomem posiadanego wykształcenia. Najwyższe zarobki odnotowano wśród osób z wykształceniem wyższym magisterskim (mediana dla dużych miast wyniosła 5000 zł, dla małych, liczących do 50 tys. Mieszkańców 4000 zł). Autorzy raportu wskazują również, iż najniższe wynagrodzenia otrzymywały osoby z wykształceniem podstawowym i gimnazjalnym – 2 300 zł w małych miastach i 2 500 zł w dużych miastach.

WYKRES 6. Wynagrodzenia całkowite brutto w wybranych województwach w 2013 roku (w zł).

Źródło: Opracowanie ZPP na podstawie Ogólnopolskiego Badania Wynagrodzeń.

⁴ Mediana jest miarą statystyczną. Oznacza, iż że wynagrodzenie połowy osób jest niższe, a drugiej połowy wyższe od danej kwoty.

Wysokość zarobków w województwie mazowieckim tradycyjnie determinowana jest przez Warszawę. Mediana za 2013 rok, według danych OBW, wyniosła tutaj 6000 zł. Jednakże zarobki poza stolicą są już znacznie mniejsze. Z pominięciem Warszawy mediana dla województwa wyniosłaby 3900 zł. Jak wynika z danych udostępnionych przez firmę Sedlak & Sedlak wynagrodzenia w mazowieckim, w porównaniu do ubiegłego roku, nie uległy drastycznym zmianom. Płace 47% osób biorących udział w badaniu w 2013 roku nie zmieniły się, w porównaniu do roku poprzedniego. Zarobki 38% respondentów wzrosły, natomiast 13% - zmalały.

W rankingu wynagrodzeń miast wojewódzkich na drugi miejscu, za Warszawą, plasuje się stolica województwa dolnośląskiego. Według danych OBW mediana wynagrodzeń we Wrocławiu wyniosła w 2013 roku 4700 zł. W całym województwie mediana wyniosła 4331 zł. Jednakże z wyłączeniem stolicy już tylko 3700 zł. Na podobne zarobki jak we Wrocławiu mogą liczyć mieszkańcy Gdańska. Tuż za podium znalazła się stolica wielkopolski. Mediana wynagrodzeń wyniosła tutaj 4500 zł, choć pensja najlepiej zarabiających przekraczała nawet 6350 zł. Poza Poznaniem jest ona już mniejsza – 3600 zł. Z kolei mediana pracowników w Krakowie ukształtowała się na poziomie 4400 zł. W pozostałym regionie mediana wyniosła 3400 zł. Wśród miast wojewódzkich najniższe płace, podobnie jak w poprzednim roku, odnotowano w Białymstoku – 3300 zł.

5. Zarobki według branż

Podobnie jak w poprzednim roku najwyższe zarobki odnotowano w branży IT. Mediana wynagrodzeń, według danych OBW wynosiła w 2013 roku 6000 zł brutto. Jednak, w zależności od obszaru, przeciętne płace w tym sektorze wahały się od 4200 zł do 7 000 zł miesięcznie⁵. Kolejne miejsce zajmuje telekomunikacja z medianą 5600 zł oraz bankowość 5300 zł. Oczywiście płace w tych branżach są dość zróżnicowane i zależą od wielkości firmy oraz regionu, w którym jest ona ulokowana. Przykładowo w województwie pomorskim mediana wynagrodzeń w sektorze informatycznym wyniosła 6506 zł, podczas gdy w lubelskim już tylko 4230 zł. W 2013 roku najwyższe płace w telekomunikacji odnotowano w województwie mazowieckim. Mediana wynagrodzeń w tym regionie wynosiła 7 900 zł i była o 41% wyższa od mediany w tej branży ogółem.

Najmniej zarabiają natomiast zatrudnieni w kulturze i sztuce. Mediana wyniosła tutaj zaledwie 3000 zł. Choć są regiony, jak chociażby małopolska, w których zarabia się jeszcze mniej – 2500. Oznacza to, iż zatrudnieni w telekomunikacji zarabiali o 87% więcej, niż ci, pracujący w kulturze i sztuce. Według danych OBW w 2013 roku nie zaobserwowano dużego zróżnicowania zarobków osób pracujących w kulturze i sztuce w miastach różnej wielkości. Nieco lepiej, choć nadal w dołach rankingu wypadają wynagrodzenia w służbie zdrowia 3170 zł oraz w nauce i szkolnictwie 3250 zł.

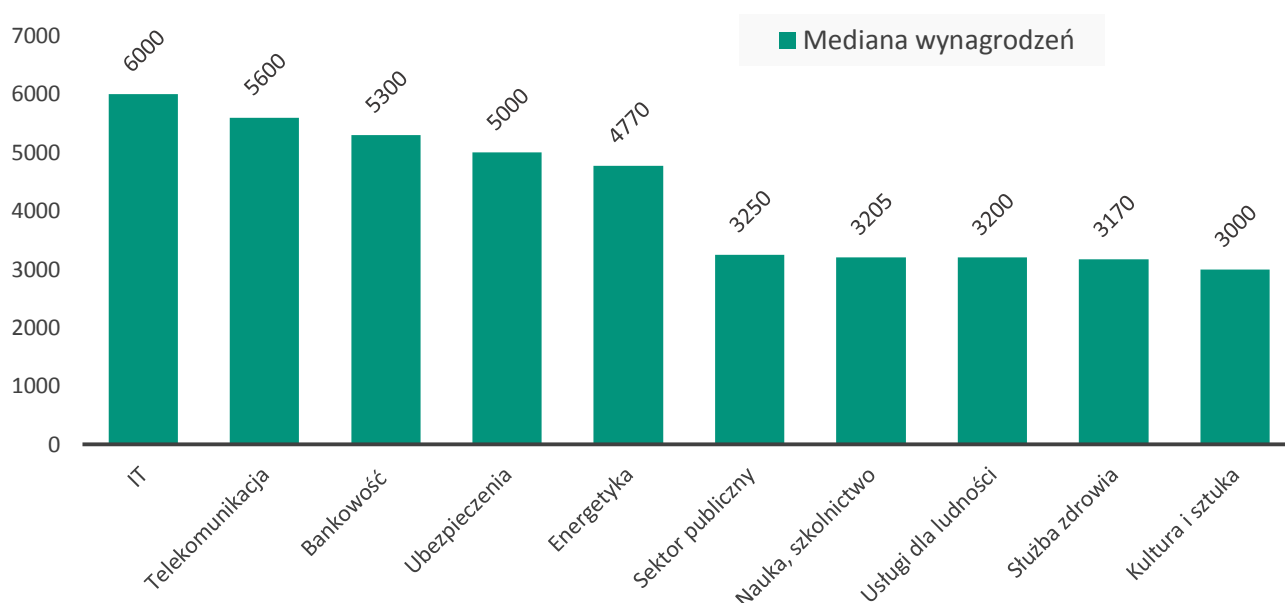
Wynagrodzenie w poszczególnych branżach zależy oczywiście od szczebla zatrudnienia oraz wielkości firmy. Spore rozpiętości widoczne są w branży IT. Pracownik szeregowy, na stanowisku wykonawczym może liczyć na wynagrodzenie rzędu 3500 zł (mediana), podczas gdy kierownicy 9000 zł (mediana). Podobnie jest w branży telekomunikacyjnej. Mediana dla pracownika szeregowego w 2013 wyniosła 2600 zł, natomiast kierownika 8500 zł, a członka zarządu nawet 18500 zł. Mniejsze różnice występują natomiast w branży kultura i sztuka. Mediana dla specjalisty wynosi tutaj 2900 zł, a dyrektora 5300 zł.

Na wysokość wynagrodzenia wpływa również wielkość przedsiębiorstwa. Przykładowo pracownicy sektora bankowego, zatrudnieni w małych firmach (10 - 49 zatrudnionych) zarabiają 4400 zł (mediana), w dużych (250 - 999 zatrudnionych) już 5050 zł (mediana). Jak zauważają autorzy Ogólnopolskiego Badania Wynagrodzeń różnice w wynagrodzeniach widoczne są najbardziej w najlepiej płatnych branżach, jak IT oraz telekomunikacja. W najgorzej płatnych zarobki pozostają na podobnym poziomie. Przykładowo w służbie zdrowia mediana wynagrodzeń w małych przedsiębiorstwach wyniosła 3100 zł, a w dużych była nawet o sto złotych niższa.

Nie bez znaczenia pozostaje również pochodzenie kapitału danej firmy. Mediany płac w firmach zagranicznych są na ogół wyraźnie wyższe. Przykładowo w branży IT mediana dla firm z obcym kapitałem wynosi dla Warszawy 9200 zł, natomiast dla krajowych podmiotów 6500 zł.

⁵ Według danych OBW Jednym z najlepiej opłacanych stanowisk w branży IT w 2013 roku był architekt (projektant) systemów IT. Osoby zatrudnione na tym stanowisku otrzymywały przeciętnie 9 710 zł miesięcznie brutto. Niewiele mniej – 9 500 zł, zarabiali konsultanci SAP oraz kierownicy projektów informatycznych.

WYKRES 7. Najlepiej i najgorzej opłacane branże w 2013 roku (brutto w zł).

Źródło: Opracowanie ZPP na podstawie danych Ogólnopolskiego Badania Wynagrodzeń.

Warte wspomnienia są również różnicowania wynagrodzeń kobiet i mężczyzn w poszczególnych branżach. Kobiety mogły liczyć na najwyższe wynagrodzenia w technologiach informatycznych. Mediana w 2013 wyniosła tutaj 5300 zł. Natomiast mężczyźni zarabiali najlepiej w bankowości – 6500 zł. Z kolei najgorsze płace dla kobiet odnotowano w służbie zdrowia – mediana 2919 zł, dla mężczyzn w branży kultura i sztuka – mediana 2950 zł.

TABELA 1. Wynagrodzenia w wybranych branżach w przedsiębiorstwach o różnej wielkości (liczba zatrudnionych) w 2013 roku (mediana, w zł).

BRANŻA	MIKRO (1-9)	MAŁE (10-49)	ŚREDNIE (50-249)	DUŻE (250-999)	WIELKIE (1000 I WIĘCEJ)
Kultura i sztuka	2700	2 895	3 000	3 200	2 990
Służba zdrowia	3 000	3 100	3 200	3 000	3 300
Usługi dla ludności	2 775	3 000	3 535	3 860	3 400
Bankowość	3 000	4 400	4 600	5 050	5 600
Telekomunikacja	3 150	4 325	4 600	5 975	6 500
Technologie informatyczne	4 200	5 000	6 000	6 800	7 000
Organizacje pozarządowe	3100	3500	3700	4000	4000

Źródło: Opracowanie ZPP na podstawie Ogólnopolskiego Badania Wynagrodzeń.

Według danych Ogólnopolskiego Badania Wynagrodzeń mediana płac osób pracujących w organizacjach pozarządowych wyniosła w 2013 roku 3 700 zł. Prawie połowa uczestników badania zadeklarowała ten sam poziom wynagrodzenia co przed rokiem. Podwyżkę dostało 38% badanych. Jak zauważają autorzy raportu, wynagrodzenia w III sektorze nie należą do najwyższych i pozostają na podobnym poziomie, co w sektorze publicznym. Znacznie większe różnice widoczne są w zestawieniu z sektorem prywatnym. Przykładowo na szczeblu specjalistycznym mediana była wyższa o 682 zł w firmach prywatnych. Zarobki pracowników III sektora są wyższe w dużych organizacjach pozarządowych. Jednakże różnice wynagrodzeń między małymi a dużymi organizacjami nie są duże. Mediana dla małych wyniosła 3100 zł, natomiast dla wielkich 4000 zł.

6. Wynagrodzenia według wielkości firmy

Wielkość przedsiębiorstwa wpływa proporcjonalnie na wysokość zarobków. Jak wynika z danych OBW, najwyższe wynagrodzenia oferują duże firmy, zatrudniające powyżej 1000 pracowników⁶. Mediana wynagrodzeń w tych przedsiębiorstwach wynosi 4 700 zł. Co czwarty pracownik zatrudnionych w tych firmach otrzymywał wynagrodzenie wyższe niż 7 700 zł. Największe dysproporcje pomiędzy zarobkami w małych i w dużych firmach odnotowano w branży IT. W przedsiębiorstwach zatrudniających do 9 osób mediana wynagrodzeń wynosi 3000 zł, a więc jest nieco większa niż przed rokiem, kiedy to wynosiła 2500 zł. Oznacza to, iż jest o 36% niższa niż w wielkich przedsiębiorstwach.

Spośród województw, analizowanych przez portal Wynagrodzenia.pl, najniższą pensję w mikroprzedsiębiorstwach otrzymywali pracownicy regionu podkarpackiego i świętokrzyskiego – 2500 zł. W małych firmach, zatrudniających od 10 do 49 pracowników najmniej zarabiali pracownicy w województwach lubelskim i podkarpackim – 2 800 zł. W średnich i dużych firmach najgorzej opłacano pracowników na Podkarpaciu. W wielkich przedsiębiorstwach zdecydowanie najniższe wynagrodzenia otrzymywały osoby w województwie świętokrzyskim – 3 632 zł, lubelskim – 3 625 zł oraz podkarpackim – 3 628 zł. Wyjątkiem pozostaje dolnośląskie, gdzie mediana wynagrodzenia pozostawała najwyższa, bez względu na wielkość przedsiębiorstwa.

TABELA 2. Wynagrodzenia całkowite brutto w wybranych województwach, w firmach o różnej wielkości w 2013 roku (w zł).

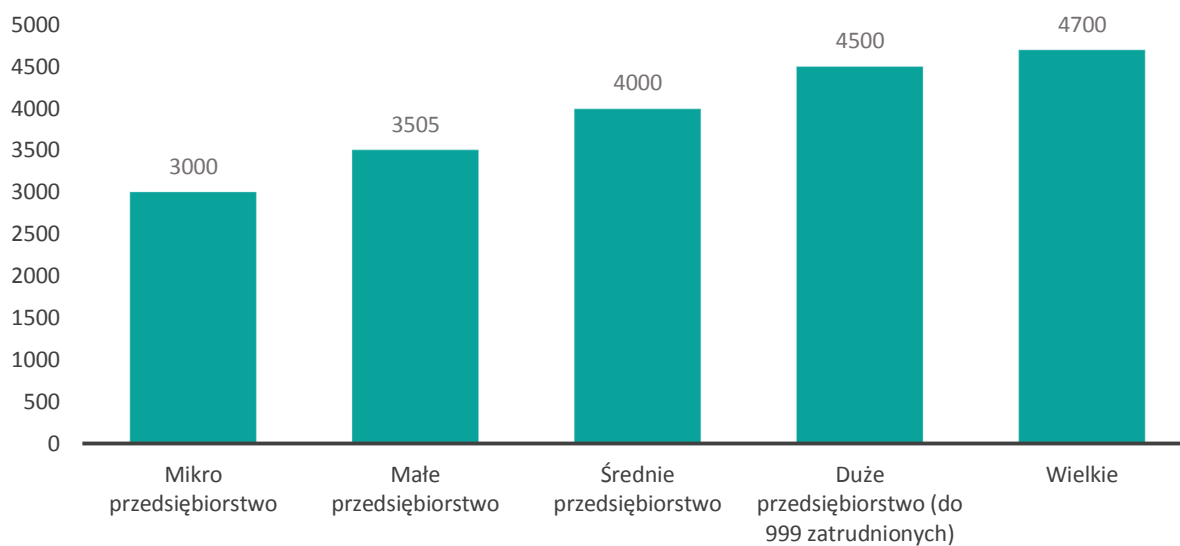
WOJEWÓDZTWO	MIKRO (1-9)	MAŁE (10-49)	ŚREDNIE (50-249)	DUŻE (250-999)	WIELKIE (1 000 I WIĘCEJ)
Dolnośląskie	3 197	3 710	4 200	4 600	5 000
Lubelskie	2 600	2 800	3 260	3 500	3 625
Małopolskie	2 900	3 500	4 000	4 500	4 700
Podkarpackie	2 500	2 800	3 100	3 300	3 628
Śląskie	2 800	3 222	3 750	4 115	4 400
Świętokrzyskie	2 500	2 850	3 200	3 600	3 632
Zachodniopomorskie	3 000	3 500	3 745	3 835	4 500

Źródło: Opracowanie ZPP na podstawie Ogólnopolskiego Badania Wynagrodzeń 2013.

Jak wynika z Ogólnopolskiego Badania Wynagrodzeń dyrektorzy zatrudnieni w wielkich przedsiębiorstwach otrzymywali miesięcznie 17 000 zł. Zarabiali zatem o 9000 zł więcej niż ich koledzy w mikroprzedsiębiorstwach. Specjaliści zatrudnieni w wielkich firmach zarabiali 5000 zł, a więc o 10% więcej niż ci, zatrudnieni w dużych przedsiębiorstwach.

⁶ Ogólnopolskie Badanie Wynagrodzeń 2013, Sedlak & Sedlak.

WYKRES 8. Mediana wynagrodzeń w firmach o różnej wielkości w 2013 (w zł).

Źródło: Opracowanie ZPP na podstawie Ogólnopolskiego Badania Wynagrodzeń 2013.

7. Wynagrodzenia według stanowisk

W ostatnim czasie bardzo szeroko dyskutowano nad kwestią wysokości wynagrodzenia najwyższej kadry menedżerskiej. Wzrost płac na tych stanowiskach powszechnie postrzega się jako zbyt duży i nieadekwatny do zarobków pracowników niższego szczebla. Według danych Ogólnopolskiego Badania Wynagrodzeń, mediana wynagrodzeń całkowitych w 2013 roku dla pracowników szeregowych wyniosła 2600 zł. Dla specjalistów o 1600 zł więcej. Natomiast osoby zatrudnione na stanowiskach kierowniczych mogą liczyć na zarobki rzędu 6200 zł (mediana). Co czwarta badana osoba zarabiała ponad 9600 zł. Oczywiście wysokość wynagrodzenia uwarunkowana jest regionalnie. Najwyższa mediana odnotowano w województwie mazowieckim 8374 zł. W samej Warszawie 9000 zł. Dalej w kolejności w dolnośląskim 6300 zł i pomorskim 6100 zł. Najmniej zarabiają kierownicy w województwie podlaskim 4500.

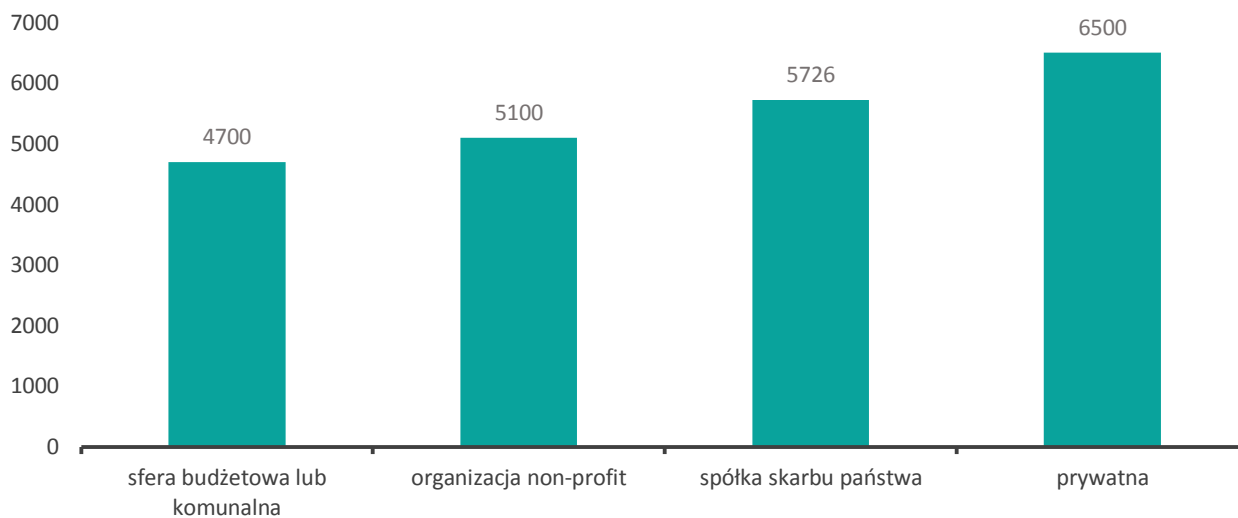
Zgodnie z danymi opublikowanymi przez portal Wynagrodzenia.pl wśród osób zatrudnionych na stanowiskach szeregowych najwyższe wynagrodzenia otrzymywały osoby pracujące w branży technologii informatycznych - 3500 zł, bankowości - 3150 zł oraz w przemyśle ciężkim - 3000 zł. Najniższe pracujący w handlu - 2150 zł oraz rolnictwie - 2200 zł. Mediana wynagrodzeń jest generalnie wyższa dla osób zatrudnionych w większych przedsiębiorstwach, choć różnice nie są drastyczne. Dla mikroprzedsiębiorstw wynosiła ona 2100 zł, natomiast dla wielkich i dużych odpowiednio 2800 zł oraz 2900 zł. Najwyższe wynagrodzenia otrzymywały osoby zatrudnione na stanowisku doradcy finansowego. Mediana wyniosła tutaj 3400 zł. Na najniższe zarobki mogą narzekać kasjerzy i sprzedawcy 1850 zł.

Mediana wynagrodzenia całkowitego brutto specjalistów wyniosła w 2013 roku 4 200 zł, a więc o 62% więcej niż pracowników szeregowych. Jednakże w województwie mazowieckim mediana wynagrodzeń dla osób zatrudnionych na stanowisku starszego specjalisty była znacznie wyższa – 7000 zł. Dla porównania w województwie podlaskim, będącym na samym dole rankingu zaledwie 3575 zł. W przypadku młodszych specjalistów różnica ta nie jest już tak duża. Odpowiednio 3050 zł oraz 2850 zł. Podobnie jak w przypadku pozostałych stanowisk specjaliści mogą liczyć na najlepsze zarobki w branży IT, telekomunikacji oraz bankowości. Mediana wynagrodzeń wyniosła tutaj odpowiednio 6000 zł, 5500 zł oraz 5200 zł. Najgorzej opłacani specjaliści zatrudnieni są służbie zdrowia - 3458 zł, nauce i szkolnictwie - 3723 zł oraz kulturze i sztuce - 2900 zł.

Wynagrodzenie na kierowniczych stanowiskach pozostaje wyższe w sektorze prywatnym. Zgodnie z danymi OBW mediana wyniosła 6500 zł. Nieco mniej zarabiają zatrudnieni w spółkach Skarbu Państwa 5727 zł. W organizacjach non-profit mediana wyniosła 5100 zł, a w sferze budżetowej lub komunalnej 4700 zł.

Podobnie jak w poprzednim roku najlepiej zarabiają kierownicy w branży IT. Mediana w 2013 roku wyniosła 9000 zł. Wartość ta waha się również między konkretnymi stanowiskami – kierownicy projektu 9900 zł, kierownicy działu 9500 zł, kierownicy magazynu 4200 zł. Nieco mniej, bo 8500 zł zanotowano w branży ubezpieczeniowej oraz telekomunikacji. Najmniej zarabia się w branży najgorzej opłacanej – kultura i sztuka. Tutaj mediana wynosi tylko 4000 zł.

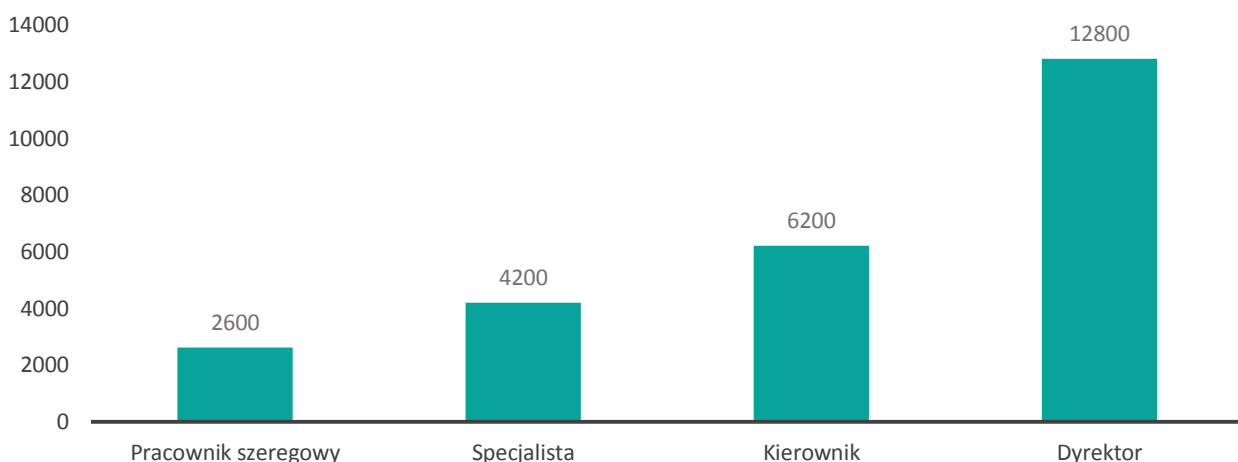
WYKRES 9. Mediany wynagrodzeń całkowitych brutto kierowników w różnych typach firm (w zł).

Źródło: Opracowanie ZPP na podstawie Ogólnopolskiego Badania Wynagrodzeń 2013.

Mediana wynagrodzenia na stanowisku dyrektorskim była dwa razy wyższa niż na kierowniczym i wyniosła 12800 zł. Według badań OBW wynagrodzenie co czwartego dyrektora przekraczało 20700 zł. Wobec roku poprzedniego zarobki utrzymały się na podobnym poziomie. Przy czym osoby zatrudnione na kontrakcie menadżerskim zarabiają więcej – 14450 niż Ci zatrudnieni na umowę o pracę – 13000 zł. Nieco więcej zarabiali posiadający tytuł MBA (ang. *Master of Business Administration*). Mediana ich wynagrodzeń całkowitych brutto wynosiła 17 750 zł. Więcej zarabiali również dyrektorzy w wielkich przedsiębiorstwach, zatrudniających 1000 i więcej pracowników – 17000 zł. Dla porównania wynagrodzenie dyrektorów w mikroprzedsiębiorstwach wynosi zaledwie 8250 zł. Najwięcej zarabiali dyrektorzy zatrudnionych w przedsiębiorstwach z kapitałem zagranicznym. Mediana w 2013 wyniosła 18200 zł.

WYKRES 10. Wynagrodzenia całkowite na poszczególnych szczeblach zatrudnienia w 2013 roku.

Źródło: Opracowanie ZPP na podstawie Ogólnopolskiego Badania Wynagrodzeń 2013.

8. Wynagrodzenia w sektorze publicznym

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie w sektorze publicznych w 2013 roku, według danych GUS wyniosło 4239,36 zł, co oznacza wzrost o 3,2% w stosunku do roku poprzedniego.

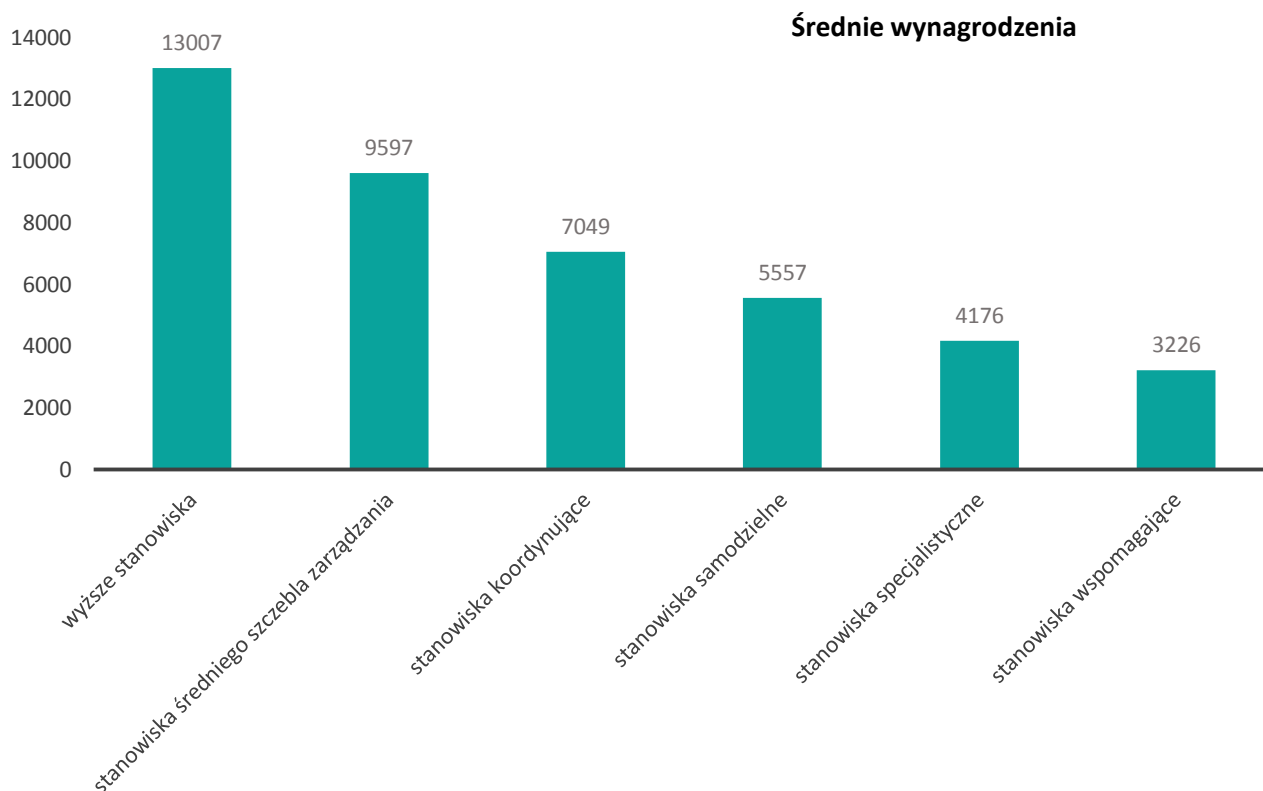
Wynagrodzenia osób zatrudnionych na stanowiskach urzędniczych, zaliczanych do tzw. korpusu służby cywilnej, obliczane są na podstawie mnożników kwot bazowych⁷. Od 2009 roku kwota ta nie uległa zmianie i wynosi nadal 1873,84 zł. Wysokość indywidualnego wynagrodzenia może być jednak ustalana przez pracodawcę, który zgodnie z ustawą dysponuje pewnymi „widełkami”, będącymi mnożnikiem wynagrodzenia dla poszczególnych stanowisk w rozporządzeniu płacowym. W związku z tym, że można stosować różne mnożniki, wynagrodzenie zasadnicze osób zatrudnionych na tych samych stanowiskach w tych samych lub różnych urzędach może mieć różną wysokość. Ustawa określa jedynie minimalne i maksymalne mnożniki kwoty bazowej, jakie mogą być stosowane przy ustalaniu wynagrodzenia zasadniczego.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w służbie cywilnej wynosiło w 2013 roku 4770 zł brutto⁸. Według danych opublikowanych przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów najwięcej zarabiali osoby pracujące w placówkach zagranicznych – 7983 zł brutto. W grupie tej odnotowano również najwyższy wzrost w poziomie przeciętnych wynagrodzeń brutto względem 2012 roku, o 2,4%. Tuż za nimi uplasowali się pracujący w ministerstwach z wynagrodzeniami rządu 7092 zł. Zdecydowanie najlepiej zarabiają zatrudnieni w Ministerstwie Spraw Zagranicznych – 8298 zł oraz Ministerstwie Finansów – 7779 zł. Wśród członków korpusu służby cywilnej pracujących w ministerstwach najniższe wynagrodzenia odnotowano w Ministerstwie Sprawiedliwości – 5821 zł. Do najgorzej zarabiających członków korpusu cywilnego zaliczamy zatrudnionych w powiatowej administracji zespolonej, którzy zarabiają średnio 3040 zł. Jednakże otrzymali oni podwyżki wynagrodzeń o 2,3% w stosunku do poprzedniego roku. Nieco lepsze wynagrodzenia odnotowano na poziomie wojewódzkiej administracji zespolonej – 3752 zł.

⁷ Korpus służby cywilnej tworzą pracownicy zatrudnieni na stanowiskach urzędniczych (tzn. wyższych stanowiskach w służbie cywilnej, stanowiskach średniego szczebla zarządzania, stanowiskach koordynujących, samodzielnych, specjalistycznych oraz wspomagających) m.in. w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, urzędach centralnych organów administracji rządowej lub jej podległych, izby i urzędy skarbowe.

⁸ Wynagrodzenie całkowite obejmujące wszystkie składniki wynagrodzeń, tj. wynagrodzenie zasadnicze, dodatki stażowe, nagrody z funduszu nagród, nagrody jubileuszowe, dodatki służby cywilnej (w przypadku urzędników mianowanych), dodatki zadaniowe, dodatki wynikające ze szczególnych uprawnień, odprawy emerytalne i rentowe oraz dodatkowe wynagrodzenie roczne (tzw. trzynasta pensja).

WYKRES 11. Poziom przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń całkowitych brutto w KSC według grup stanowisk w 2013 roku (w zł).

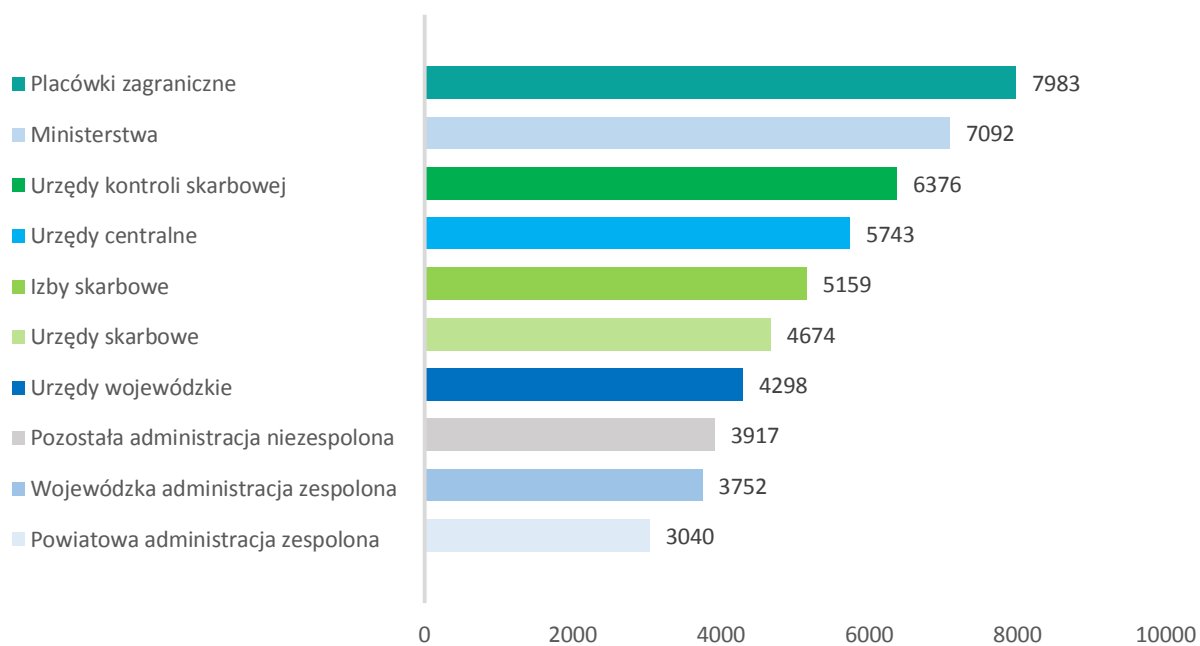
Źródło: Opracowanie ZPP na podstawie danych Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

W ramach Urzędów centralnych najwyższe wynagrodzenia były w Wyższym Urzędzie Górniczym (6875 zł brutto), Urzędzie Lotnictwa Cywilnego (6865 zł brutto) oraz w Krajowym Zarządzie Gospodarki Wodnej (6 796 zł brutto). Najniższe w Głównym Inspektoracie Drogowym (4123 zł brutto), Komendzie Głównej Państwowej Straży Pożarnej (4201 zł brutto) oraz w Komendzie Głównej Straży Granicznej (4323 zł brutto). Z kolei w urzędach wojewódzkich najwyższe wynagrodzenia były w Warmińsko - Mazurskim Urzędzie Wojewódzkim w Olsztynie (4559 zł brutto) oraz Kujawsko-Pomorskim Urzędzie Wojewódzkim w Bydgoszczy (4502 zł brutto). Najniższe w Opolskim Urzędzie Wojewódzkim w Opolu (3740 zł brutto) oraz Lubuskim Urzędzie Wojewódzkim w Gorzowie Wielkopolskim (3796 zł brutto).

Poziom przeciętnych wynagrodzeń uzależniony jest oczywiście od rodzaju zaszeregowania. Na wyższych stanowiskach płaca może sięgać średnio 13 007 zł. Z kolei osoby na stanowiskach specjalistycznych oraz wspomagających zarabiali odpowiednio 4176 zł oraz 3226 zł.

Podsumowując warto zauważyć, iż w 2013 roku średni poziom wynagrodzeń członków korpusu cywilnego nie uległ zmianie (uwzględniając inflację). Co ciekawe, niektóre wynagrodzenia uległy obniżeniu względem 2012 roku. Największe spadki odnotowano wśród zatrudnionych w urzędach kontroli skarbowej (spadek o 1%) oraz w urzędach skarbowych (spadek o 0,8%).

WYKRES 12. Wynagrodzenia w KSC w 2013 roku wg kategorii urzędów (brutto w zł).

Źródło: Opracowanie ZPP na podstawie danych Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

9. Wynagrodzenia zarządu spółek giełdowych w Polsce

W 2013 roku mediana wynagrodzenia całkowitego prezesów, wiceprezesów, członków zarządów oraz prokurentów spółek notowanych na GPW, którzy przepracowali cały 2013 rok, wyniosła 518 300 zł. Wynagrodzenia prezesów oraz członków zarządu pozostały na zbliżonym poziomie w stosunku do roku poprzedniego. Spadły natomiast wynagrodzenia wiceprezesów o 11,7 %, a prokurentów wzrosły o 4,7%. Oznacza to, że przeciętnie prezes zarządu zarobił w ciągu roku równowartość 340 pensji minimalnych. Według danych z Ogólnopolskiego Badania Wynagrodzeń najniższe wynagrodzenia menedżerów spółek giełdowych w ostatnich ośmiu latach odnotowano w roku 2008, kiedy mediana ich wynagrodzeń wyniosła 412,5 tys. zł. W 2013 roku wynagrodzenia osób zarządzających wzrosły o 26%.

Według firmy PricewaterhouseCoopers (PwC) wynagrodzenia krótkookresowe prezesów zarządu największych spółek giełdowych spadły w 2013 roku o około 1%, a pozostałych członków zarządu o około 2% w porównaniu do 2012 roku. Natomiast, jeśli chodzi o poziom wypłacanych premii, uległy one stabilizacji – premia stanowi około 30% całości pakietu wynagrodzenia. Świadczy to o stosunkowo mało agresywnym podejściu do kształtowania polityki wynagrodzeń kadry zarządzającej. Podobnie jak w roku ubiegłym, około 40% spółek oferuje swoim menedżerom długookresowe programy motywacyjne. Tak zwane premie odroczone są coraz bardziej popularne, choć ich postrzeganie w środowisku kadry zarządzającej nie jest w pełni pozytywne.

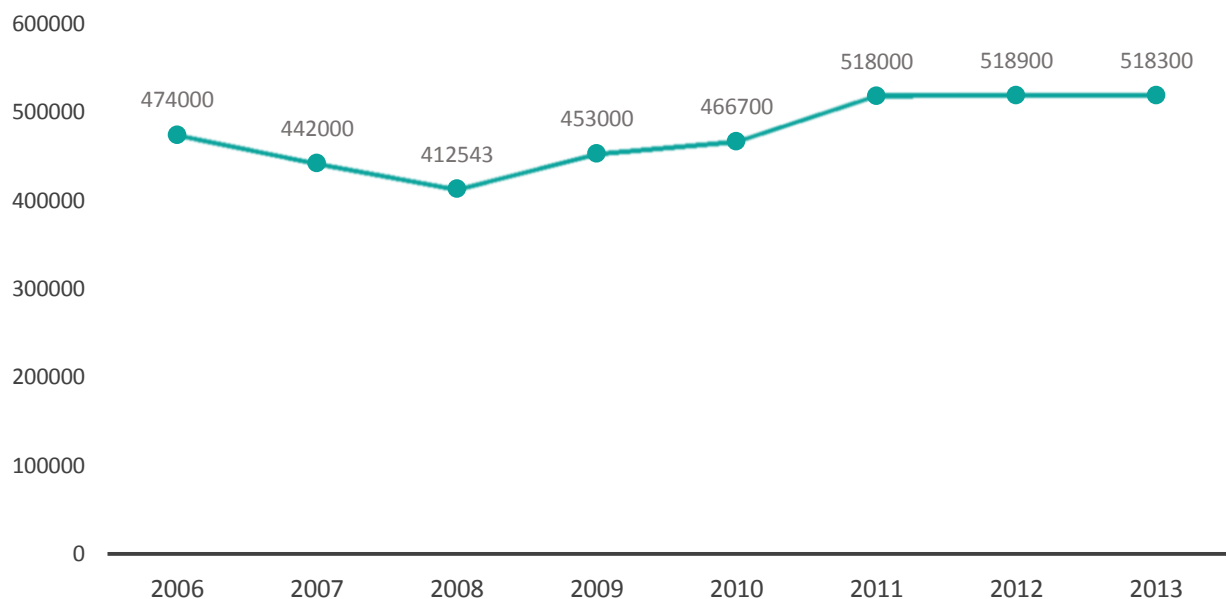
PwC zauważa, że nowe wymogi regulacyjne wręcz wymuszają stosowanie systemów premiowych, opartych na częściowym odraczeniu wynagrodzenia zmiennego. Mechanizmy te zostały już wprowadzone przez banki do wypłat w 2013 roku. W Polsce najbardziej popularnymi długookresowymi programami motywacyjnymi są opcje menedżerskie (najczęściej na akcje nowej emisji), ale należy podkreślić także znaczący wzrost stosowania akcji fantomowych z 2% w 2012 r. do 15% w 2013 r. Coraz większego znaczenia nabierają jednak cele indywidualne, szczególnie te związane z uzyskaniem absolutorium z wypełnianych obowiązków.

Zgodnie z raportem „Wynagrodzenia zarządów największych spółek giełdowych w 2013 roku” PwC, głównym czynnikiem kształtowania się wysokości płacy zasadniczej pozostaje wciąż wielkość spółki i stopień skomplikowania biznesu. Najlepiej zależność tę oddaje kapitalizacja rynkowa, a w dalszej kolejności aktywa i przychody spółki. Spółki z WIG20 płacą swojej kadrze zarządzającej średnio ok. 1,78 mln zł rocznie, czyli prawie 1,4 razy więcej, niż spółki z mWIG40 i dwa razy więcej niż z sWIG80. Różnice te utrzymują się od kilku lat na podobnym poziomie. W porównaniu z rokiem poprzednim, spadek poziomu wynagrodzeń o około 6 % odnotowały spółki z mWIG40. Poziom wynagrodzeń spółek z dwóch pozostałych indeksów, tj. WIG20 oraz sWIG80 był taki sam jak w roku 2012⁹.

Według Raportu „Wynagrodzenia członków zarządów spółek notowanych na GPW w 2013 roku” Sedlak & Sedlak mediana rocznego wynagrodzenia całkowitego prezesów, wiceprezesów, członków zarządów oraz prokurentów, wyniosła 518,3 tys. zł.

⁹ Wynagrodzenia zarządów największych spółek giełdowych w 2013 roku, PricewaterhouseCoopers.

WYKRES 13. Roczne wynagrodzenie brutto menedżerów spółek giełdowych w latach 2006 – 2013.

Źródło: Opracowanie ZPP na podstawie raportu „Wynagrodzenia członków zarządów spółek notowanych na GPW w 2013 roku”, Sedlak & Sedlak.

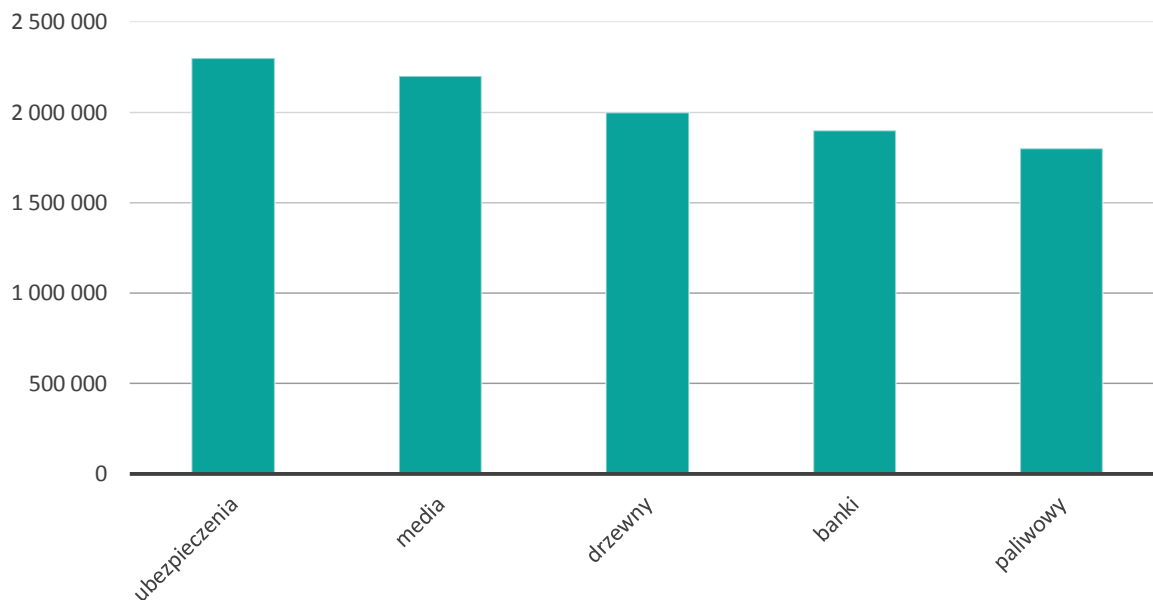
TABELA 3. Roczne wynagrodzenia brutto menedżerów pełniących różne funkcje (osoby pracujące cały rok).

	MEDIANA WYNAGRODZEŃ W 2011 ROKU	MEDIANA WYNAGRODZEŃ W 2012 ROKU	MEDIANA WYNAGRODZEŃ W 2013 ROKU
Prezes zarządu	550 000	533 482	544 560
Wiceprezes zarządu	546 000	597 000	527 264
Członek zarządu	516 000	518 950	526 000
Prokurent	208 000	172 000	180 000
Ogółem	518 000	518 900	518 300

Źródło: Opracowanie ZPP na podstawie Raportu „Wynagrodzenia członków zarządów spółek notowanych na GPW w 2013 roku”, Sedlak & Sedlak.

W 2013 r. najwyższe płace otrzymała kadra menedżerska pracująca w branży ubezpieczeniowej – 2,3 mln zł. Na kolejnych miejscach uplasowali się menedżerowie z branży mediowej – mediana wynagrodzeń utrzymywała się na poziomie 2,2 mln zł oraz na poziomie 2 mln zł rocznie dla sektora drzewnego, 1,9 mln zł dla sektora bankowego oraz 1,8 mln zł dla branży paliwowej.

WYKRES 14. Mediana wynagrodzenia całkowitego członków zarządu w spółkach z różnych sektorów (osoby pracujące cały 2013 rok).

Źródło: Opracowanie ZPP na podstawie Raportu Wynagrodzenia zarządów największych spółek giełdowych w 2013 roku, PricewaterhouseCoopers.

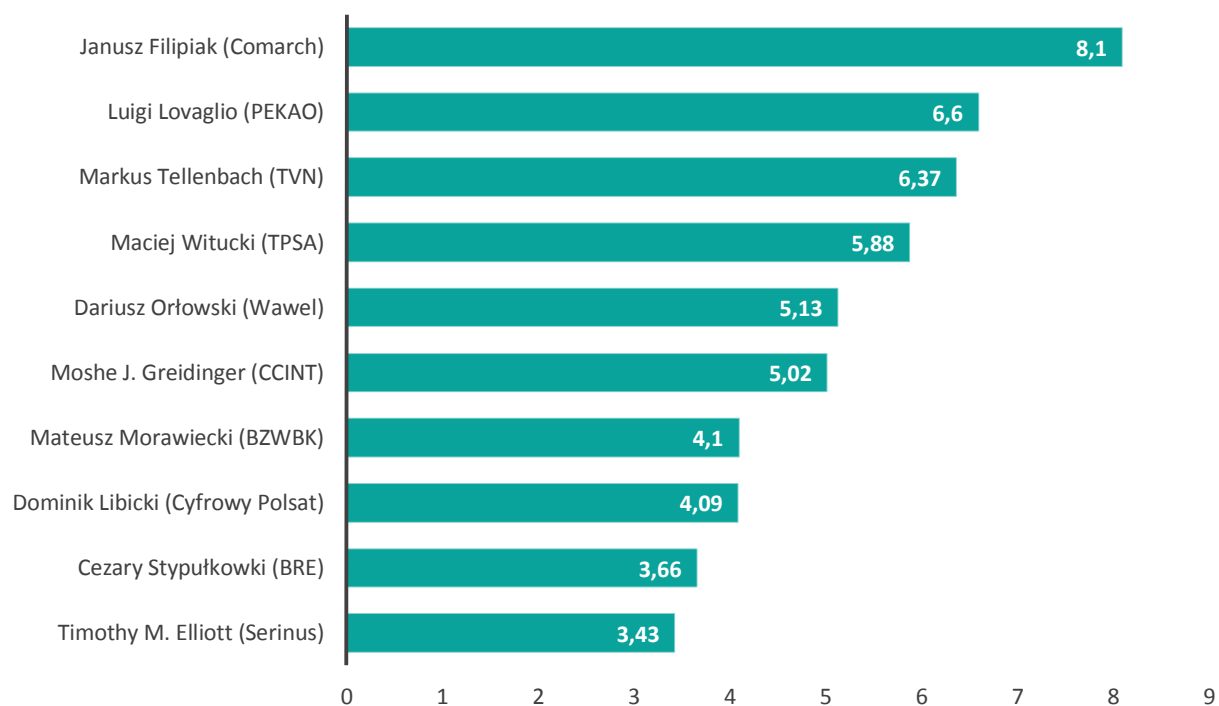
9.1 Wynagrodzenia prezesów spółek giełdowych w Polsce

W 2013 roku prezesi zarządów spółek WIG 20, mWIG 40 i sWIG 80 mogli liczyć na przeciętne wynagrodzenie w wysokości około 1,5 mln zł rocznie. Najwyższe wynagrodzenie wypłacone prezesowi zarządu wynosiło w 2013 r. ok. 8,1 mln zł i zmalało w porównaniu do 2012 r. o ok. 35% - 12,3 mln zł. Wysoki poziom wynagrodzeń 10. najlepiej opłacanych prezesów zarządów nie pochodził z wypłaconej odprawy, ale był wynikiem znacznego wzrostu osiągniętych przez spółkę przychodów, co przełożyło się na wysokie premie¹⁰.

Poniżej zestawienie dziesięciu najlepiej wynagradzanych w 2013 roku prezesów spółek z GPW wg PwC.

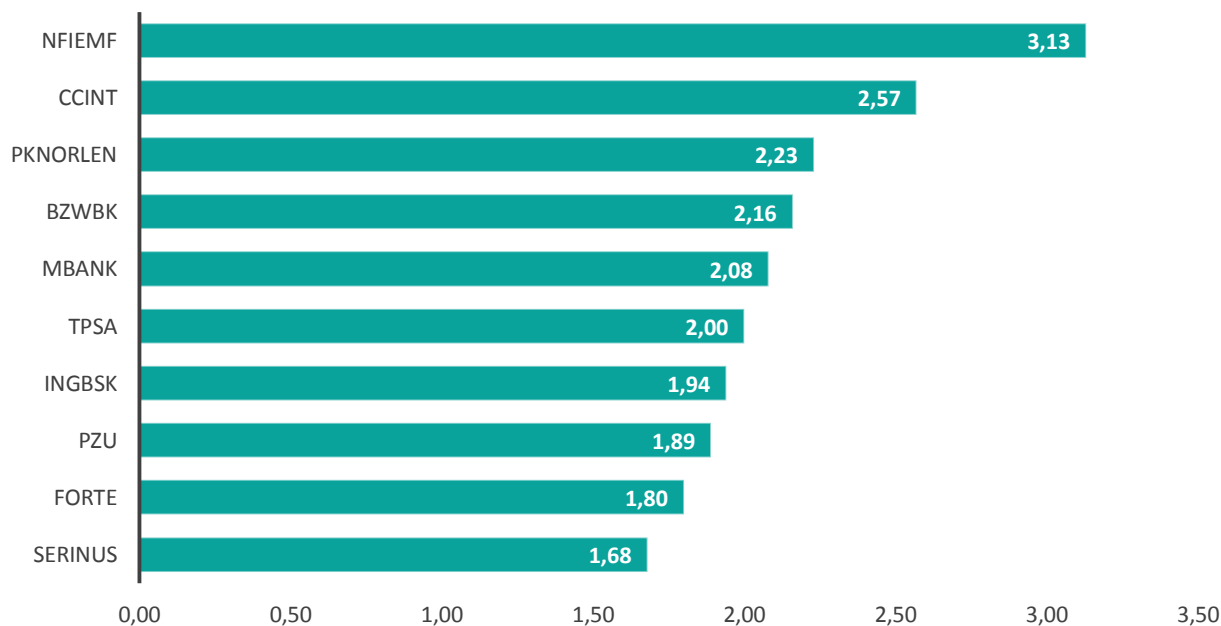
¹⁰ Wynagrodzenia zarządów największych spółek giełdowych w 2013 roku, PwC

WYKRES 15. Najlepiej wynagradzani prezesi spółek z GPW w 2013 r. (dane w mln PLN).

Źródło: Opracowanie ZPP na podstawie danych PwC.

WYKRES 16. Ranking najwyższych średnich wynagrodzeń prezesów i członków zarządu spółek notowanych na GPW w 2013 roku (w tys. zł).

Źródło: Opracowanie ZPP na podstawie Raportu Wynagrodzenia zarządów największych spółek giełdowych w 2013 roku, PwC.

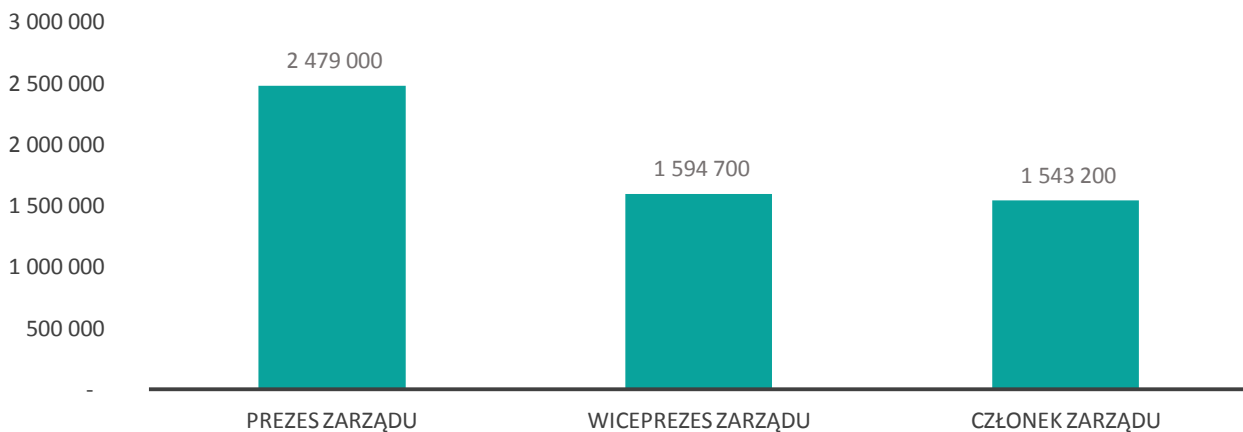
9.2. Wynagrodzenia członków zarządów banków notowanych na GPW w 2013 roku

Według danych Ogólnopolskiego Badania Wynagrodzeń w 2013 roku mediana wynagrodzenia członków zarządów banków wyniosła prawie 1 647 435 zł. Płace najlepiej zarabiających prezesów wynosiły 2 479 000 zł rocznie. Według danych raportu „Wynagrodzenia członków zarządów banków notowanych na GPW w 2013 roku” mediana zarobków wiceprezesów to 1 594 700 zł, a członków zarządu - 1 543 200 zł. W ciągu ostatnich trzech lat zauważyć możemy lekki spadek poziomu wynagrodzeń członków zarządów. Warto przypomnieć, iż w 2011 mediana wynosiła 1 720 850 zł. Z kolei w 2008 r. wynosiła 1 951 388 zł. Wyjątek stanowi rok 2009, kiedy to wynagrodzenia spadły do poziomu 1 381 300 zł, co było efektem ogólnoświatowego kryzysu finansowego.

Zgodnie ze sprawozdaniami, publikowanymi rokrocznie przez banki, najwięcej w 2013 roku zarobił prezes banku Pekao SA Luigi Lovaglio – 8 520 000 zł. Za nim, z pensją wyraźnie mniejszą, bo 3 983 000 zł uplasował się Jacek Bartkiewicz, prezes Banku Gospodarki Żywnościowej SA. Dalej w kolejności Mateusz Morawiecki, prezes Banku Zachodniego WBK - 3 853 940 zł. Na dole rankingu znalazł się Mariusz Klimczak, prezes Banku Ochrony Środowiska z wynagrodzeniem 1 076 000 zł.

Na zarobki nie powinni również narzekać pozostali członkowie zarządu. Przykładowo wiceprezes Alior Banku, Cezary Smorszczewski, zarobił 4 753 000 zł. Warto dodać, iż swoją funkcję pełnił jedynie dwa miesiące, a znakomita większość jego wynagrodzenia stanowiło odszkodowanie z tytułu zakazu konkurencji i wcześniejszego rozwiązania umowy o pracę. Do najlepiej zarabiających wiceprezesów w 2013 roku należał również Misbah Ur-Rahman-Shah, którego wynagrodzenie, choć znacznie niższe niż w poprzednim roku (o 41%), wyniosło 3 456 000 zł. Do najlepiej zarabiających członków zarządu należą również osoby zatrudnione w Banku Zachodnim WBK. Marco Antonio Silva Rojas zarobił w 2013 roku 2 238 960 zł, Juan de Porras Aguirre 2 224 430 zł, natomiast Mirosław Skiba 2 049 450 zł.

Wykres 17. Mediana wynagrodzeń osób pełniących różne funkcje w zarządach banków notowanych na GPW (osoby, które przepracowały cały rok).

Źródło: Opracowanie ZPP na podstawie danych Sedlak & Sedlak

10. Wynagrodzenia prezesów spółek giełdowych na świecie

Wynagrodzenia prezesów spółek notowanych na polskiej GPW wydają się niewielkie w porównaniu do zarobków w innych częściach świata. Do najlepiej zarabiających należą z pewnością szefowie spółek notowanych na Wall Street, których mediana wynagrodzenia wzrosła aż o 22% w porównaniu do ubiegłych lat¹¹. Oznacza to, iż ich wynagrodzenia rosną znacznie szybciej niż przeciętnego pracownika w USA. Przykładowo nowy prezes Microsoftu Satya Nadella zarobił 84 mln dol., przy czym znakomita większość wynagrodzenia stanowią akcje. Z kolei Larry Ellison, szef Oracle zarobił w 2014 roku 67 mln dol - 76.9 mln w 2013 roku. Jednym z najlepiej zarabiających prezesów jest również Anthony Petrello, szef spółki Nabors Industries, należącej do branży paliwowej. W 2013 roku jego wynagrodzenie sięgnęło 68,3 mln dol. Na zarobki nie może narzekać również szef CBS, który w ubiegłym roku zarobił 65,6 mln dol. Według indeksu Standard & Poor's 500, ponad 2/3 firm przyznało podwyżki prezesom ze względu na większe zyski i wzrost cen akcji.

Warto przypomnieć w tym miejscu, iż zgodnie z amerykańskim prawem akcjonariusze spółek publicznych poprzez uchwały mają możliwość wydawania (niewiążącej) rekomendacji odnośnie poziomu płac prezesów. W ciągu 2 lat obowiązywania tego prawa w 98% przypadków akcjonariusze zwykle akceptowali ustalenia zarządu¹².

¹¹ *The top 50 highest-paid CEOs*, <http://www.aol.com/article/2014/05/27/the-top-50-highest-paid-ceos/20893648/>, 28.10.2014

¹² *Czy milionowe pensje prezesów mają ekonomiczny sens?*, „Bankier.pl”, 06.03.2013, <http://www.bankier.pl/wiadomosc/Czy-milionowe-pensje-prezesow-maja-ekonomiczny-sens-2774528.html> (dostęp: 09.09.2013).

11. Konkluzja

W 2013 r. wzrost przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń nominalnych brutto w sektorze przedsiębiorstw był wolniejszy niż w poprzednim roku, jednakże niska inflacja wpłynęła na zwiększenie siły nabywczej płac. Kolejny rok z rzędu wzrosło również wynagrodzenie minimalne. Zgodnie z założeniami ustawowymi, płaca minimalna w Polsce w 2014 r. podniesiona została do poziomu 1680 złotych brutto. Pod tym względem znaleźliśmy się na 12. miejscu wśród krajów UE (choć należy pamiętać, iż nie we wszystkich płaca minimalna regulowana jest ustawowo). Co więcej, od 2004 roku mamy w Polsce do czynienia z nieustannym wzrostem dynamiki wynagrodzenia minimalnego, co wyróżnia nas na tle pozostałych państw unijnych. Tradycyjnie również wyższe średnie wynagrodzenia odnotowano w sektorze publicznym niż w sektorze przedsiębiorstw.

Podobnie jak w poprzednim roku najwyższe zarobki odnotowano w branży IT. Kolejne miejsce zajmuje telekomunikacja z medianą 5600 zł oraz bankowość 5300 zł, choć należy pamiętać, iż płace w tych branżach są dość zróżnicowane i zależą od wielkości firmy oraz regionu, w którym jest ona ulokowana. Najmniej zarabiają natomiast zatrudnieni w kulturze i sztuce. Mediana wyniosła tutaj zaledwie 3000 zł.

Wynagrodzenia prezesów oraz członków zarządu spółek giełdowych w Polsce pozostały na zbliżonym poziomie w stosunku do roku poprzedniego. Podobnie jak w roku ubiegłym, około 40% spółek oferuje swoim menedżerom długookresowe programy motywacyjne. Należy zauważyć, iż premia stanowi nierzadko ok. 30 % całkowitego wynagrodzenia. Coraz częściej stosuje się również tzw. premie odroczone, choć ich postrzeganie w środowisku kadry zarządzającej nie jest w pełni pozytywne.

Wysokie zarobki członków zarządu spółek giełdowych, zwłaszcza tych należących do Skarbu Państwa bywały już wielokrotnie obiektem krytyki. Warto jednak pamiętać, iż polskie stawki nie należą wcale do wyjątkowo wysokich, w porównaniu do innych państw na świecie. Wynagrodzenia menadżerów są średnio trzy razy gorsze niż w zachodniej Europie. Warto o tym pamiętać przyglądając się debacie wokół zasad wynagradzania członków zarządu spółek giełdowych w Polsce.

ZWIAZEK PRZEDSIEBIORCÓW I PRACODAWCÓW
UL. KRAKOWSKIE PRZEDMIESCIE 6, 00-325 WARSZAWA
TEL./FAX 22 826 08 31
MAIL: BIURO@ZZP.NET.PL, WWW.ZPP.NET.PL